

ÚČINNÁ ZBRAŇ NA HRABOŠE

Hraboš polní trápi agronomy Zemědělského družstva Unčovice dlouhá léta. Důsledkem přemnožení tohoto hlodavce byly vždy velké finanční ztráty na pěstovaných plodinách. V posledních dvou letech se však situace výrazně zlepšila. Důvodem je nasazení výrobku P & L, spol. s r. o., aplikátoru Terrier.

Zemědělské družstvo Unčovice patří mezi velké zemědělské podniky se silnou rostlinnou i živočišnou výrobou. Živočišná výroba je zaměřena na chov skotu holštýnského plemene s produkcí mléka a chov prasat. Základ stáda skotu tvoří 840 dojnic, které doplňuje příslušný počet kusů ostatních kategorií, v chovu prasat s uzavřeným obratem stáda v družstvu evidují 5000 kusů ve výkrmu, 600 prasníc a 3000 selat.

V rostlinné výrobě družstvo hospodaří na 6600 ha zemědělské půdy, z nichž je 270 ha trvalých travních porostů, zbytek výměry tvoří orná půda. Na té se střídají jak tržní, tak krmné plodiny. Největší plocha, přibližně 1500 ha, je vyčleněna jak pro ozimou pšenici,

tak i jarní ječmen, na 900 ha družstvo pěstuje cukrovku, na 700 ha kukuřici a řepku. O zbylou plochu se dělí vojtěška, sója, či hrách.

Zemědělskou výrobu doplňuje výroba elektrické energie v bioplynové stanici o výkonu téměř 1,2 MW.

KALAMITA ZA KALAMITOU

Přípravě půdy a následným pracovním operacím, stejně jako ošetřování plodin během jejich vegetace, věnují v Unčovicích velkou pozornost. Sebekvalitnější zpracování půdy, setí a následná péče o pěstované plodiny však nejsou mnoho platné, když porost napadne přemnožený hraboš polní.

„Poslední kalamity hraboše jsme zaznamenali v roce 2018 a od podzimu 2022 až do jara loňského roku. To byl hlavní popud, proč jsme si v našich podmínkách chtěli vyzkoušet aplikátor Terrier,“ vzpomíná hlavní agronom Bc. Tomáš Raška. Jednořádkový aplikátor byl výrobcem – společností P & L, spol. s r. o., zapůjčen na jeden týden na podzim roku 2022. Přestože byl intenzivně využit

a mnoho ohnisek zlikvidoval, týdenním nasazením nemohl problém zcela vyřešit. „Ztráty na obilovinách způsobené hrabošem polním tak v loňském roce činily přibližně tisíc tun. Tlak hrabošů byl obrovský,“ konstatuje hlavní agronom a pokračuje: „Pokud bychom však aplikátor Terrier vůbec nenasadili, škody by byly několikanásobně větší. Účinnost aplikátoru byla zřejmá, a tak jsme si na základě

Hlavní agronom Bc. Tomáš Raška (zprava) s hlavním mechanizátorem Lukášem Masárechem a zástupcem společnosti P & L, spol. s r. o., Jakubem Nábělkem

Detailní pohled na aplikační jednotku

Terrier je konstrukčně jednoduchý stroj

Aplikátor Terrier při práci

získaných zkušeností Terrier v dvouřádkovém provedení následně objednali.“ Společnost P & L dodala podpovrchový aplikátor rodenticidů Terrier na jaře roku 2023.

ÚČELNÁ KONSTRUKCE

Podpovrchový aplikátor rodenticidů Terrier, stroj vyvinutý na popud Ministerstva zemědělství České republiky ve spolupráci s VÚRV, v. v. i. v Praze Ruzyni a výrobcem přípravku Stutox-II, podnikem AGROCHEMA, družstvo, je jednoduchý, ovšem velice masivní stroj mechanicky poháněný řetězem od ostruhového kola, vybavený zásobníkem o objemu 8 l. Při práci krojidlo nařízne půdu, aplikační pracovní jednotka vytvoří v hloubce 10 až 14 cm podpovrchovou dutinu (kontinuální noru o průměru 4 až 5 cm), do níž dávkovací zařízení (s možností osazení válečkem na Stutox nebo obalované obilky) aplikuje návnadu. Aplikovaná látka je pro ostatní živočichy pohybující se na povrchu půdy nedostupná. Díky aplikaci návnady do ohnisek výskytu hraboše polního je množství aplikované látky nižší, než při povrchové aplikaci. Návnada –

Stutox II či Ratron GW jsou navíc bio přípravky na bázi fosfidu zinku, které při správné aplikaci nezanechávají v půdě žádná rezidua.

Aplikace se provádí především do ohnisek výskytu, dále v blízkosti polních cest, remízků, příkopů a tam, kde lze tlak hrabošů očekávat. Hraboši se k návnadě dostanou dvojí cestou, buď přímo pod povrchem v místech, kde uměle vytvořená nora strojem protíná ohniska výskytu, tedy již vytvořené nory hrabošem, nebo z povrchu pozemku, kde nad vytvořenou norou je půda nakypřená a jen částečně uzavřená a tím snadno přístupná. Terrier se vyrábí v pracovním záběru od jednoho do čtyř řádků.

V Unčovicích si vybrali dvouřádkové provedení. Tento nesený aplikátor je z pohledu Tomáše Rašky optimální jak z hlediska ceny, tak konstrukce. Dva řádky na včasnou likvidaci ohniska stačí, stroj má jednoduchou konstrukci a v provozu je bezproblémový.

Přestože by pro agregaci stačil traktor s výkonem 50 k, v Unčovicích byl pro Terriera vybrán stroj s výkonem 120 k na kultivačních kolech. Pracovní rychlost při aplikaci se pohybuje kolem 5 až 6 km/h.

JEDNODUCHÁ APLIKACE

Každý uživatel musí před aplikací informovat Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a příslušné myslivecké sdružení.

„Při aplikaci používáme Ratron – zrno obalované účinnou látkou fosfidem zinečnatým. Je sice dražší, ale má delší poločas rozpadu a lépe se nám osvědčil,“ vysvětluje hlavní agronom Raška a dodává: „Optimální doba aplikace je na začátku výskytu hraboše polního. Nejdůležitější je proto pravidelná kontrola porostů a zachycení prvních ohnisek napadení. Pak stačí jeden přejezd s aplikací. Pravidelně proto kontrolujeme svá pole a jakmile se někde objeví první vyžrané kolo v porostu, okamžitě reagujeme. Může to být stejně na jaře jako na podzim. Obsluha soupravy jede po poli v kolejevém řádku a když objeví nějaké ohnisko, najede do něj a aplikuje rodenticid. Aplikaci tedy provádí lokálně. Velmi dobrá je denní výkonost. Jeden člověk zvládne zkontrolovat a ošetřit 40 až 50 ha.“

Loni na jaře v Unčovicích ošetřili některé plochy pšenice. Na podzim zaznamenali první výskyt krátce po vzejití řepek. Díky včasnému zásahu se podařilo uchránit 400 ha. Spotřeba Ratronu se přitom pohybovala pouze kolem jednoho kilogramu na hektar. Stejnou péči loni na podzim vyžadovaly i porosty pšenice. Terrier ošetřil přibližně 1000 ha.

Celkem za loňský rok ošetřil více než 2000 ha. Na rozdíl od loňského je letošní jaro milosrdné, porosty jsou zatím v pořádku. Výkonost dvouřádkového stroje je postačující. Zvládne ošetřit riziková místa i při výměře jakou ZD Unčovice má, tedy 6600 ha. A jak se

pozná úspěšná aplikace? Jednoduše, zarůstajícím původním ohniskem. Zajímala nás i návratnost investice. Ta je v případě aplikátoru Terrier velmi rychlá, v Unčovicích se ji „zaplatil“ několikrát.

O přínosu aplikátoru Terrier byla přesvědčena i hodnotitelská komise na letošním veletrhu Techagro, která jej ocenila cenou Grand Prix.

NEDOKONALÁ LEGISLATIVA

Dalšímu využití aplikátoru Terrier brání legislativa. V Zemědělském družstvu Unčovice v loňském roce činily ztráty vojtěšky způsobené hrabošem přibližně 30 %. To jsou pro chovatele skotu katastrofální čísla.

„Systém kladení podpovrchových nástrah aplikátorem Terrier by měly příslušné orgány plně akceptovat i v krmných plodinách. Současná legislativa to totiž neumožňuje, čímž vznikají, například ve vojtěšce, velké ztráty, které většinou navíc není jak nahradit. Podpovrchová aplikace Stutoxu nebo Ratronu aplikátorem Terrier nebrání dalšímu využití bílkovinných plodin. Povolit ji, by bylo pro nás řešení,“ říká hlavní agronom. A v čem je problém? „Podmínkou žádosti o dotace při pěstování bílkovinných plodin je zákaz používání přípravků na ochranu rostlin. A do nich rodenticidy spadají. Při tvorbě těchto podmínek se však zapomnělo na hraboše a možnost jeho likvidace. Náprava by přitom mohla být jednoduchá, stačila by trocha selského rozumu,“ konstatuje na závěr hlavní agronom Bc. Tomáš Raška. ■

Jiří Hruška

Foto autor a archiv P & L